

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Ndob/67/2024
Identifikačné číslo spisu:	4124208875
Dátum vydania rozhodnutia:	27.08.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hullová
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:4124208875.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hullovej a členiek senátu JUDr. Miroslavy Janečkovej a JUDr. Eriky Čanádyovej, v konkurznej veci navrhovateľa U. O., narodeného X. D. XXXX, bytom F. XXXX/X, XXX XX V., zastúpeného Consilior Iuris s.r.o., so sídlom Radlinského 51, 811 07 Bratislava - mestská časť Staré Mesto, IČO: 47 231 157, o návrhu na vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníčky Arca Investments, a.s., so sídlom Plynárenská 7/A, 821 09 Bratislava, IČO: 35 975 041, vedenej na Mestskom súde Bratislava III pod sp. zn. 24K/54/2024, o nesúhlase Mestského súdu Bratislava III s postúpením veci Okresným súdom Nitra, takto

rozhodol:

Kauzálny príslušný súd na konanie vo veci vedenej na Mestskom súde Bratislava III pod sp. zn. 24K/54/2024 je Okresný súd Nitra.

Odôvodnenie

1. Navrhovateľ ako veriteľ podal na Okresnom súde Nitra dňa 20. augusta 2024 návrh na vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníčky - obchodnej spoločnosti Arca Investments, a.s., so sídlom Plynárenská 7/A, 821 09 Bratislava, IČO: 35 975 041 (ďalej aj „dlžníčka“) podľa § 196a ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „ZKR“) a § 20a písm. c) zákona č. 8/2005 Z. z. o správcoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o správcoch“).

2. Okresný súd Nitra listom z 28. augusta 2024 postúpil vec na konanie Mestskému súdu Bratislava III ako súdu kauzálny príslušnému. Na odôvodnenie uviedol, že v Obchodnom vestníku Slovenskej republiky (ďalej aj „OV“) č. 87/2023 z 9. mája 2023 bolo pod č. K024925 zverejnené oznámenie o zavedení dozornej správy, ktorú vykonáva dozorný správca určený záväznou časťou reštrukturalizačného plánu, ktorým je obchodná spoločnosť Ist restructuring, k.s., so sídlom Kominárska 2,4, 831 04 Bratislava - mestská časť Staré Mesto, IČO: 50 151 959, pričom dozorná správa doposiaľ nebola ukončená. O návrhu na vyhlásenie konkurzu je tak nutné rozhodovať v prebiehajúcom konaní vedenom Mestským súdom Bratislava III (predtým Okresný súd Bratislava I) pod sp. zn. 33R/5/2021, pretože ak sú splnené podmienky na vyhlásenie konkurzu, súd má povinnosť ustanoviť do funkcie správcu dlžníčky dozorného správcu (§ 165 ods. 2, veta druhá ZKR), a nie

špeciálneho správcu [§ 20a písm. c) zákona o správcoch]. S poukazom na uvedené nie je daná kauzálna príslušnosť Okresného súdu Nitra.

3. Mestský súd Bratislava III s postúpením konkurznej veci nesúhlasil. Uviedol, že uznesením Okresného súdu Bratislava I č. k. 33R/5/2021-4129 zo 17. apríla 2023 (ktoré nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť 28. apríla 2023) bol potvrdený reštrukturalizačný plán dlžníčky a bola skončená reštrukturalizácia dlžníčky (výroky II. a III.). V OV č. 81/2023 z 27. apríla 2023 bolo zverejnené uznesenie o skončení reštrukturalizácie dlžníčky a následne v OV č. 87/2023 z 9. mája 2023 dozorný správca oznámil, že v zmysle záväznej časti reštrukturalizačného plánu sa nad dlžníčkou zavádza dozorná správa. Zákonodarca v § 156 a § 165 ZKR výslovne odlišuje okamih skončenia reštrukturalizácie a okamih úplného splnenia plánu, ktorý má nastať až po skončení reštrukturalizácie. Zákonodarca tak explicitne vylúčil možnosť, aby reštrukturalizácia skončila až úplným splnením plánu, prípadne ukončením dozornej správy. Keďže reštrukturalizácia dlžníčky bola skončená, a to bez ohľadu na zavedenie dozornej správy nad dlžníčkou, tak v prípade podania návrhu na vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníčky ide o nové konanie. V tomto konaní by sa mal ustanoviť správca, ktorý je zapísaný v oddiele špeciálnych správcov, pretože podľa účtovnej závierky dlžníčky zostavenej k 31. decembru 2023 presiahol jej majetok hodnotu 10 miliónov eur (majetok predstavoval 364 020 544 eur), čím je splnená podmienka podľa § 20a písm. c) zákona o správcoch.

4. Mestský súd Bratislava III ďalej uviedol, že vychádzajúc z požiadaviek na ustanovovanie špeciálnych správcov v zmysle dôvodovej správy k zákonu č. 111/2022 Z. z. o riešení hroziaceho úpadku a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „zákon č. 111/2022 Z. z.“), ktorí by svojimi odbornými vedomosťami, zručnosťami, skúsenosťami a zodpovedným prístupom boli garanciou odborného, nezávislého a zákonného výkonu funkcie v obzvlášť náročných konkurzných či reštrukturalizačných a aj v preventívnych konaniach, je toho názoru, že v danom prípade by vedenie konkurzného konania na majetok dlžníčky na Mestskom súde Bratislava III bolo v rozpore s § 20a písm. c) zákona o správcoch v spojení s § 196a ods. 2 písm. c) ZKR, ako aj s požiadavkou na zabezpečenie kvalitného, rýchleho a efektívneho priebehu konania, v ktorom sa predpokladá účasť dlžníčky s veľkým objemom majetku. Na toto konanie je preto daná kauzálna príslušnosť Okresného súdu Nitra.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „NS SR“) ako súd spoločne nadriadený Okresnému súdu Nitra a Mestskému súdu Bratislava III (§ 43 ods. 2 CSP), po preskúmaní okolností sporu o kauzálnu príslušnosť dospel k záveru, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením mu veci Okresným súdom Nitra je dôvodný.

6. Podľa § 11 ods. 1 prvej vety ZKR návrh na vyhlásenie konkurzu sa podáva na príslušnom súde.

7. Podľa § 196a ods. 1 ZKR na konanie podľa tohto zákona sú kauzálné príslušné:

- a) Mestský súd Bratislava III pre obvod Krajského súdu Bratislave,
- d) Okresný súd Nitra pre obvod Krajského súdu v Nitre.

8. Podľa § 196a ods. 2 ZKR na konkurzné a reštrukturalizačné konanie, v ktorom sa má ustanoviť správca z oddielu špeciálnych správcov zoznamu správcov, sú príslušné:

- a) Mestský súd Košice pre obvody Krajského súdu v Košiciach a Krajského súdu v Prešove,
- b) Okresný súd Žilina pre obvody Krajského súdu v Banskej Bystrici, Krajského súdu v Trenčíne a Krajského súdu Žiline,
- c) Okresný súd Nitra pre obvody Krajského súdu Bratislave, Krajského súdu v Nitre a Krajského súdu v Trnave.

9. Podľa § 196a ods. 4 ZKR na konanie podľa tohto zákona je miestne príslušný súd, v ktorého obvode má dlžník bydlisko alebo sídlo.

10. Podľa § 20a zákona o správcoch (v znení účinnom ku dňu podania predmetného návrhu), ak osobitný predpis (ktorým sa v zmysle poznámky 10a rozumie § 40 ods. 1 ZKR) ustanovuje, že správcu

súd ustanoví na základe náhodného výberu pomocou technických a programových prostriedkov schválených ministerstvom, pre náhodný výber platia tieto pravidlá:

a) v konkurznom konaní voči právnickej osobe, okrem konaní podľa písmena c), sa náhodný výber uskutoční iba zo správcov, ktorí majú zriadenú kanceláriu v obvode krajského súdu, v ktorom sídli príslušný konkurzný súd, a sú zaradení do oddielu správcov pre právnické osoby; ak by sa náhodný výber pre takéto konanie mal uskutočniť z menej ako troch správcov, uskutoční sa aj zo správcov podľa písmena b),

b) v konkurznom konaní voči fyzickej osobe a v konaní o oddĺžení sa náhodný výber uskutoční iba zo správcov, ktorí majú zriadenú kanceláriu v obvode krajského súdu, v ktorom sídli príslušný konkurzný súd, a sú zaradení do oddielu správcov pre fyzické osoby; ak by sa náhodný výber pre takéto konanie mal uskutočniť z menej ako troch správcov, uskutoční sa aj zo správcov podľa písmena a),

c) náhodný výber sa uskutoční iba zo správcov, ktorí sú zapísaní v oddiele špeciálnych správcov, ak ide o konanie voči právnickej osobe,

1. ktorá je finančnou inštitúciou podľa § 4 ods. 4,
2. ktorej obrat v poslednom kalendárnom roku pred vyhlásením konkurzu prekročil 10 miliónov eur,
3. ktorej majetok podľa poslednej účtovnej závierky presiahol 10 miliónov eur,
4. ktorej úpadok sa rieši reštrukturalizáciou, alebo
5. ktorej hroziaci úpadok sa rieši verejnou preventívnou reštrukturalizáciou.

11. Podľa § 40 CSP súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného pojednania sporu.

12. Podľa § 43 ods. 1 CSP, ak súd postupom podľa § 40 a § 41 zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom žalobcu. Žalovaného upovedomí len vtedy, ak mu už bola žaloba doručená.

13. Podľa § 43 ods. 2 CSP, ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

14. V posudzovanom prípade návrh na vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníčky bol podaný dňa 20. augusta 2024 na Okresnom súde Nitra. Keďže podľa poslednej zverejnenej účtovnej závierky dlžníčky (týkajúcej sa povinného účtovania podnikateľov v podvojnóm účtovníctve) za obdobie od 1. januára 2023 do 31. decembra 2023 bola hodnota majetku dlžníčky 364 020 544 eur, bola splnená zákonná podmienka podľa § 20a písm. c) bodu 3. zákona o správcoch. Pri výbere správcu sa tak náhodný výber uskutoční iba zo správcov, ktorí sú zapísaní v oddiele špeciálnych správcov (ďalej aj „špeciálny správca“) a na konanie a rozhodnutie o návrhu na vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníčky je podľa § 196a ods. 2 písm. c) ZKR (v znení účinnom od 1. júna 2023) daná kauzálna príslušnosť Okresného súdu Nitra, ktorý je kauzálny príslušný na konkurzné a reštrukturalizačné konanie (v ktorom sa má ustanoviť špeciálny správca) pre obvody Krajského súdu v Bratislave, Krajského súdu v Nitre a Krajského súdu v Trnave. NS SR súhlasí s názorom Mestského súdu Bratislava III, že zverejnením uznesenia o skončení reštrukturalizácie dlžníčky v OV zanikli účinky začatia reštrukturalizácie v zmysle § 156 ZKR, teda reštrukturalizácia dlžníčky bola skončená. Konanie o veriteľskom návrhu na vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníčky (z 20. augusta 2024) je novým osobitným konaním, a nie pokračujúcim reštrukturalizačným konaním, resp. konaním v prebiehajúcom reštrukturalizačnom konaní vedenom pôvodne na Okresnom súde Bratislava I (t. č. Mestský súd Bratislava III) pod sp. zn. 33R/5/2021, ako nesprávne uviedol Okresný súd Nitra.

15. Zo spisu vyplýva, že záväzná časť plánu dlžníčky na obdobie po skončení reštrukturalizácie až do úplného splnenia plánu zaviedla nad dlžníčkou dozornú správu s určením osoby dozorného správcu (neurčoval ho súd), ktorým je obchodná spoločnosť 1st restructuring, k.s. Z ustanovenia § 165 ods. 2 ZKR (ktoré je lex specialis k § 40 ods. 1 ZKR upravujúcemu vo všeobecnosti výber, resp. ustanovenie

správca súdom) vyplýva, že účinky dozornej správy a funkcia dozorného správcu zanikajú tiež vyhlásením konkurzu (veta prvá) a v uznesení o vyhlásení konkurzu súd ustanoví do funkcie správcu dozorného správcu (veta druhá). Teda, ak počas dozornej správy dôjde k vyhláseniu konkurzu, súd nevyberá správcu náhodným výberom, ale do funkcie správcu ustanoví osobu dozorného správcu.

16. Dozorný správca 1st restructuring, k.s. nie je zapísaný v oddiele špeciálnych správcov zoznamu správcov, ktorý vedie Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky. NS SR upriamuje pozornosť na to, že ustanovenie § 20a písm. c) bolo do zákona o správcoch zavedené novelou účinnou od 17. júla 2022 (čl. X zákona č. 111/2022 Z. z.). Novým spôsobom sa tak upravil náhodný výber správcov v prípade konaní proti tzv. špeciálnym subjektom, ktoré zákon definuje. Sú nimi buď dlžníci s osobitným predmetom činnosti (finančné inštitúcie) alebo takí, ktorí si vzhľadom na svoju veľkosť (posudzovanú výškou obratu alebo výškou majetku), alebo vzhľadom na spôsob riešenia úpadku (reštrukturalizáciou alebo preventívnou reštrukturalizáciou), vyžadujú „špeciálnu správu“, na výkon ktorej sú potrebné osobitné predpoklady, ktoré spĺňajú práve špeciálni správcovia, zapísaní do oddielu špeciálnych správcov (k uvedenému porovnaj dôvodovú správu k čl. X zákona č. 111/2022 Z. z.). Zmyslom novej právnej úpravy (ratio legis) je, že v konaní proti špeciálnemu subjektu, ktorý spĺňa jednu z podmienok stanovených v § 20a písm. c) bodoch 1 až 5 zákona o správcoch, je súd povinný náhodným výberom ustanoviť len správcu, ktorý je zapísaný v oddiele špeciálnych správcov zoznamu správcov. Ustanovenie § 20a písm. c) zákona o správcoch je tiež ustanovením lex specialis vo vzťahu k ustanoveniu § 40 ods. 1 ZKR, ktoré vo všeobecnosti upravuje výber, resp. ustanovenie správcu súdom. V prípade konkurencie, resp. kolízie dvoch lex specialis ustanovení [tu konkrétne § 165 ods. 2 veta druhá ZKR - ustanovenie dozorného správcu a § 20a písm. c) zákona o správcoch - ustanovenie špeciálneho správcu] potom platí pravidlo, že lex posterior derogat legi priori, teda neskorší zákon ruší zákon skorší.

17. Podľa názoru NS SR ustanovenie dozorného správcu, ktorý nie je špeciálnym správcom, do funkcie správcu v zmysle § 165 ods. 2 vety druhej ZKR by v posudzovanom prípade dlžníčky ako špeciálneho subjektu bolo v rozpore s § 20a písm. c) zákona o správcoch, keďže v prípade, ak ide o konanie voči právnickej osobe, ktorá je špeciálnym subjektom [§ 20a písm. c) zákona o správcoch], musí súd obligatórne ustanoviť správcu náhodným výberom z oddielu špeciálnych správcov zoznamu správcov. Opačný výklad by znamenal popretie účelu inštitútu špeciálneho správcu, ktorý vzhľadom na zákonom vyžadované osobitné predpoklady (špeciálne odborné znalosti, prax a úspešné zloženie špeciálnej správcovskej skúšky) musí byť súdom ustanovený v špeciálnych konaniach v zmysle § 20a písm. c) zákona o správcoch. Takýto záver možno vyvodiť z výkladu e ratione legis (zmysel a účel právnej normy podľa zákonodarcu), ďalej z odborného komentára k § 20a zákona o správcoch (Dolný J., Machatová L., Maliar M. Zákon o správcoch. Komentár. Prvé vydanie, Praha : Wolters Kluwer, 2024, 123 s.), ako aj z dôvodovej správy k čl. X zákona č. 111/2022 Z. z., ktorým bol novelizovaný zákon o správcoch.

18. Z ustanovenia § 196a ods. 2 ZKR (v znení účinnom od 1. júna 2023) vyplýva kauzálna príslušnosť súdu na konkurzné a reštrukturalizačné konanie, v ktorom sa má ustanoviť správca z oddielu špeciálnych správcov. Týmto súdom je vždy jeden z troch konkurzných súdov (nie z ôsmich, ako je to v ostatných konkurzných a reštrukturalizačných konaniach), explicitne určený v § 196a ods. 2 písm. a), b), c) ZKR. V posudzovanom prípade je kauzálna príslušnosť súdom na konanie o návrhu na vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníčky (so sídlom v obvode Krajského súdu v Bratislave) Okresný súd Nitra [§ 196a ods. 2 písm. c), ods. 4 ZKR v spojení s § 20a písm. c) zákona o správcoch].

19. S poukazom na vyššie uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky uzaviera, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením mu veci je dôvodný, keďže v predmetnej konkurznej veci je kauzálna príslušnosť súdom na konanie Okresný súd Nitra, t. j. súd, na ktorý navrhovateľ podal návrh na vyhlásenie konkurzu.

20. Uznesenie bolo prijaté v senáte Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.